

Drobtinice

izpod plašča sv. Martina

LÉTNIK 2011, šesta številka časopisa Doma sv. Martina

UVODNE BESEDE

Spoštovani!

Vsi imamo radi naravo. Gore ali morje. Travnike, polja, gozdove.... V naravi občudujemo tudi mnoge naravne pojave. Med njimi je še posebej zanimiv veter. Ta "piha ali vleče" različno. Včasih nas boža blagodejna sapica. Poleti nas obišče v nevihti. Poznamo pa ga tudi kot orkan.

V njem sem našel prisodobo za naš dom in naše medsebojne odnose.

V vlogi prijetne "sapice" ga prepoznamo, kadar imamo urejene medsebojne odnose. Se veselimo vsakega novega dne. Kadar je vse in vsak na svojem mestu. Kadar imamo občutek pripadnosti domu. Se veselimo pohval, itd.... "Nevihta" pride, nas obišče in gre, ko se krešejo različna mnenja, pripombe, merjenje moči, kdo ima prav kdo ne, koga in kdaj ubogati in še in še. Čeprav je nismo veseli, pride in mine. "Orkan" pa vsakič, ko pride, stvari tudi poruši.

Tako se je zgodilo tudi v našem domu pred tremi meseci. Ge. Katici Mikelj Svet Zavoda sv. Martina ni potrdil novega mandata. Zato sem začasno vlogo vodenja doma prevzel sam. Ge. Katici še enkrat iskrena hvala za vse, kar je dobrega in velikega storila za naš dom.

Življenje pa nikoli ne gre nazaj, ampak vedno samo naprej. Skupaj bomo zavihali rokave in z božjo pomočjo stvari in delo v domu postavili tako, kot je želja vseh. Zato je na mesto direktorja že imenovan g. Jože Cerkovnik iz Broda. Svojo odgovorno službo bo nastopil 17.oktobra. Vsi mu želimo veliko dobre volje, iznajdljivosti in čim bolj srečno roko pri vodenju naše hiše.

Tudi vsem stanovalcem, njihovim domačim in sorodnikom, vsem zaposlenim, prostovoljcem in obiskovalcem želim čim lepše letošnje jesenske dni. Pridite k nam. Vedno smo vas veseli.

Ivan Jagodic, župnik

PADCI IN STAROSTNIKI

Padec je opredeljen kot nenameren, nepričakovan pristanek na tleh. Nenadni padec se zgodi, kadar oseba zaradi različnih vzrokov pristane na tleh, ko tega ni pričakovala. Pri večini padcev je oseba izhodiščno v pokončnem, pade pa na kolena, trebuh, bok ali hrbet. Padec pa se lahko zgodi tudi pri vstajanju iz stola ali postelje.

Vzroki, ki vplivajo na pojavnost padcev, so povezani s starostjo, boleznijo in okoljem. Padci in posledično nastale poškodbe lahko nastanejo v kateremkoli življenjskem obdobju. Zaradi dramatičnega naraščanja starejše populacije so poškodbe postale tudi javnozdravstveni problem. Ne samo, da obremenijo zdravstveni sistem, običajno imajo tudi hude posledice in vodijo v nepopravljivo slabljenje funkcije, institucionalizacijo ali smrt.

Vzrok za padce in poškodbe je kompleksna kombinacija bioloških, vedenjskih, socio-ekonomskih dejavnikov ter dejavnikov okolja.

- ✎ Biološki dejavniki so vezani na naravni proces staranja ter posledice kroničnih in akutnih bolezni.
- ✎ Vedenjski dejavniki vključujejo človekovo dejavnost, čustva, jemanje predpisanih zdravil, uživanje alkohola.
- ✎ Dejavniki fizičnega in socio-ekonomskega okolja odsevajo urejenost, varnost objektov in bivalnega okolja.

Starost je neizbežen del življenja, poln spominov in življenjskih izkušenj. V tem obdobju oslabijo naše telesne moči in umske sposobnosti. Staranje je normalen proces, na katerega vplivajo zunanji in notranji dejavniki.

- ✎ Zunanji dejavniki staranja so: življenjski slog, telesna aktivnost, kajenje, vplivi škodljivih dejavnikov iz okolja in zdravstveno varstvo.
- ✎ Notranji dejavniki staranja so odvisni od dednosti in nagnjenosti k bolezni.

Po poškodbi postane tretjina ljudi odvisnih od druge osebe pri vsakdanjih življenjskih opravilih ali pa potrebuje dolgotrajno zdravstveno nego. Posledice padcev so zelo različne in padci so pogosto vzrok za nastalo poškodbo. Govorimo o različnih vrstah poškodb: površinska poškodba, rana, zlom, nateg; in poškodovanih delih telesa: glava, vrat, udi, prsni koš, trebuh.

Kako padce lahko preprečimo?

Ocena dejavnikov tveganja zahteva širšo obravnavo različnih strokovnjakov (psihiater, zdravnik, delovni terapevt, fizioterapevt, medicinska sestra), ukrepi pa morajo biti praktični, preprosti in razumljivi (namestitvev zaščitnih ograj, protidrsnih oblog, oprijemal; nepotrebna zdravila in alkohol je potrebno opustiti, zdraviti bolezni in stanja, ki povečujejo verjetnost padcev).

Pristop je drugačen pri starostnikih z demenco, ki imajo težave z orientacijo v prostoru, precenjujejo lastne sposobnosti ter niso zmožni realno oceniti ovir v okolju in z njimi povezanih tveganj. Zaradi omenjenih težav je potreben nadzor nad gibanjem, priporočamo uporabo pripomočkov za lažje gibanje (palica, bergla, invalidski voziček in hodulja).

Vzrok za padce ponavadi ni en sam, najti in odpraviti pa je treba prav vse!

Monika Polanc, vodja zdravstvene nege

PELI SMO V DOMU SV. MARTINA

V ponedeljek, 4. julija, smo mladi z Blok odšli na duhovne počitnice v Bohinjsko Bistrico. Vsak dan smo videli nekaj prečudovitih lepot Bohinja, v četrtek pa smo obiskali starejše v Domu Svetega Martina v Srednji vasi.

Do tam smo se nekateri peljali z avtomobilom, nekateri pa so šli peš. Tačas, ko smo se zbirali, smo imeli kratke vaje. Ob desetih pa se je začel naš nastop, kjer smo se najprej predstavili. Vsak je povedal svoje ime in kaj ima najraje, potem pa smo stanovalcem tamkajšnjega doma zapeli nekaj pesmi ob spremljavi kitare Blaža Dobravca.

Nekaj o življenju na Blokah je povedal tudi naš župnik Lojze Hostnik. Vsi so bili zelo prijazni z nami; dobili smo sok in čokoladice, ena od stanovalk pa nam je napisala kartico. Animatorka Špela je dobila še posebno čokolado. Po nastopu smo se zbrali zunaj in zapeli še nekaj narodnih pesmi. Obisk si bomo zapomnili, saj nam je bilo zelo lepo. Stanovalci so celo vedeli, da imamo na Blokah medvede.

Karolina Kovačič, obiskovalka iz Blok

INTERVJU Z SLAVKOTOM SMUKAVCEM

Slavko, v Domu delaš od vsega začetka njegovega odprtja. Nam zaupaš, kje pa si delal pred tem?

Predeu sem se zaposlil v Domu sv. Martina, sem opravljaj delo kuharja in skladiščnika v Vadbenem centru Rudno polje na Pokljuki pod okriljem Slovenske vojske.

Vsi se vsak dan srečamo s domsko kuhinjo. Zaposleni preko malice, stanovalci pa preko drugih obrokov. Vseeno nas zanima, kako bi sam opisal svoje delo kuharja?

Delo kuharja je pestro, raznoliko in včasih tudi naporno. Trudiš se po svojih najboljših močeh, da bi ugodil vsem.

Če bi mogel, bi kaj spremenil na svojem delovnem mestu?

Prav veliko se pri mojem delu ne da spremeniti. Največ bi se dalo spremeniti še pri boljši opremljenosti kuhinje in jedilnice.

Da ne bova govorila samo o delu, nam lahko poveš, kje in kako si preživel svoje otroštvo?

Svoje otroštvo sem preživjal v vasi Jereka. Bil sem navihan fant, veliko sem pomagal pri delu na kmetiji. Družil sem se z vrstniki.

Imaš tudi družino, doma ti verjetno ni dolgčas?

Imam tri hčerke, stare 16, 11, 7 let. Najstarejša obiskuje 2. Letnik Srednje gostinsko turistične šole v Radovljici, mlajši dve pa sta še v osnovni šoli. V popoldanskem času pomagam otrokom pri nalogi in se z njimi igram kakšno družabno igro.

Kaj pa rad počneš v svojem prostem času?

V prostem času rad obdelujem njivo in manjši vrtiček. Rad nabiram gobe, smučam in hodim v hribe. V svojem prostem času tudi rad skuham kaj dobrega za svojo družino.

Pa še malo za hec. Predstavljaš si, da si na lotu zadel glavni dobitok. Kaj bi najprej naredil?

Najprej bi poplačal vse kredite. Zgradil bi si majhno hišico ob morju in vikend na planini. Odšel bi na potovanje v eksotične kraje.

Intervju opravila: Alenka Zorč, socialna delavka

DOMSKI DUHOVNIK ANTON VIDMAR PIŠE O KROPI

Šestindvajset let sem deloval kot župnik v Kropi, zato vam jo bom na kratko predstavil.

Stranski rokav doline reke Lipnice je nudil varno zavetje, vodna sila potoka Kroparice energijo, da so lahko začeli predelovati železovo rudo (limonit), ki so jo našli na vrhu Jelovice. Spretni in iznajdljivi ljudje so kmalu postavili plavže in fužine ter začeli izdelovati žeblje in druge proizvode. Zanimiv je bil način skupnega dela. Gospodar je v svoji hiši imel tudi do osem ali deset kovačev in njihovih družin. Tako so se na majhnem prostoru zvrstile enonadstropne in dvonadstropne hiše.

Proti koncu 19. stoletja je nastopila kriza. Drugod so zrasli veliki industrijski obrati. Male delavnice niso mogle tekmovati z njimi. Pod vplivom nauka Janeza Evangelista Kreka in s podporo kroparskega župnika Franca Hoenigmanna so se leta 1894 zedinili in ustanovili žebljarsko zadrugo, predhodnico sedanje tovarne Plamen. Kasneje so se preusmerili v izdelovanje vijakov, še posebej za avtomobilsko industrijo. Leta 1900 so na Dunaj poslali pet kovačev, ki so se priučili umetnega kovaštva. Prinesli so znanje, pa tudi pripravljenost za lastne zamisli. Najprej so delovali v okviru tovarne, kasneje pa je nastala posebna delavnica UKO (umetno kovaška obrt). Najbolj znan umetnik je bil Joža Bertoncelj. Njegova upodobitev Križanega je na razstavi v Frankfurtu prejela prvo nagrado. Njegov je tudi spomenik francoskim ujetnikom, ki so med drugo svetovno vojno gradili predor pod Ljubeljem. Bil je tudi mojster besede in je napisal Kroparske zgodbe.

Živahno je bilo tudi kulturno udejstvovanje. Posebej priljubljeno je bilo zborovsko petje. Duša tega je bil ravnatelj Zadruga Jože Gašperšič. Njegova hči Zlata, poročena Ognjanovič, je bila znamenita operna pevka, sin Egidij je najprej vodil moški zbor, kasneje pa je pritegnil še pevke iz Brezij in ustanovil zbor KOLEDVA, ki deluje v mešani, moški in ženski zasedbi. Nastopajo marsikod, njihov dar Kropi pa je koncert koledniških, božičnih in drugih lepih pesmi v adventnem času. Tudi sicer radi pripomorejo k lepim praznovanjem.

Svetovno slavo je dosegel tenorist Anton Dermota. Svojo umetniško pot je popisal v knjigi Tisoč in en večer. Znanstvenik doktor Dušan Petrač je služboval v ameriški vesoljski agenciji NASA.

K slovenski likovni umetnosti sta veliko prispevala slikarja Janez Potočnik in Peter Žmitek.

Kroparji se radi postavijo: brez Kroke ni Evrope, saj je njihov rojak evropski komisar.

Kakor v Tržiču in Evropi, tudi v Kropi na predvečer godu svetega Gregorja v vodo spuščajo »barčice«. To je veljalo kot zahvala, ker se je na dan svetega Gregorja dan že toliko podaljšal, da si niso več kvarili oči z delom pri leščerbah.

V času okrog Božiča obiskujejo hiše »trije kralji«. Pri vsaki hiši uprizorijo kratek prizor, kako se kralji srečajo in skupno nadaljujejo pot: »Kam pa nocoj porajžamo?« odgovor je: »Mi porajžamo v mesto Betlehem, Odrešenika obiskat in mu darovat.«

Posebej zavzeto pa vsako leto pripravijo »kovaški šmaren«, prve dni julija, v spomin, da je bila 2. julija 1726 posvečena Marijina cerkev »pri kapelici«. O tej cerkvi in o drugih znamenitostih Kroke pa kdaj kasneje.

Anton Vidmar, stanovalec in domski duhovnik

INTERVJU Z ANDREJO LIČEF

Andreja, kakšno je tvoje delo v Domu?

Delo v Domu je povezano z mojim bodočim poklicem. Pomagam fizioterapevtki Bernardi, tako da včasih vodim skupinsko telovadbo in pri individualnih obravnavah. Stanovalcem pomagam pri hranjenju, vozim na sprehode, včasih gremo tudi na krajši izlet, tako da poskrbimo, da nam nikoli ni dolgčas.

Imaš pa zraven še eno službo, kajne?

Ja, delam še v hotelu Jezero, v kuhinji, tako da sem med počitnicami dopoldne delala pri vas, zvečer pa v hotelu.

Poleg tega, da redno obiskuješ naše stanovalce, še študiraš. Nam zaupaš, kaj študiraš in kakšen bo tvoj poklic?

Študiram delovno terapijo na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani, torej bo moj poklic delovna terapevtka. Naša domena je ljudem omogočiti čim večjo samostojnost pri izvajanju vsakodnevnih aktivnosti, kljub različnim boleznim in okvaram. Zaposlila bi se lahko v domovih za starejše, zavodih z otroki s posebnimi potrebami, psihiatričnih bolnišnicah.

Da ne bova govorila samo o delu, nam lahko poveš, kje in kako si preživela svoje otroštvo?

S starši in starejšim bratom smo najprej živeli na Koprivniku pri starih starših, potem pa smo kupili hišo v Češnjici (najlepši vasi v Bohinju), kjer smo še danes. Z bratom nama ni bilo dolgčas, saj smo imeli štiri otroke v rejništvu. Skupaj smo se igrali, pisali domače naloge in se seveda tudi skregali. Življenje v tako številčni družini je prijetno in hkrati naporno, s čimer bi se strinjala predvsem mami Metka.

Kaj pa rada počneš v svojem prostem času?

Moja velika ljubezen so hribi, ravno v soboto sem ponovno osvojila Triglav. Zelo rada plešem, zato poleti ne zamudim nobene veselice. Čas si vzamem tudi za branje, predvsem zgodovinskih in ljubezenskih romanov. Rada pečem peciva, no še rajši pa se potem sladkam.

Pa še malo za hec. Predstavljaš si, da si na lotu zadela glavni dobiček. Kaj bi najprej naredila?

Na vprašanje bom odgovorila čisto preprosto: ne igram lota.

Intervju opravila: Alenka Zorč, socialna delavka

O FRANČIŠKI STARE

Konec meseca septembra nas je čakalo prav posebno praznovanje rojstnih dni. Posebno iz dveh razlogov: september je mesec, ko največ naših stanovalcev slavi svoj osebni praznik, poleg tega pa je v letošnjem septembru ga. Frančiška Stare dopolnila 90 let. Ob tem se spodobi, da jo, Bohinjko, na kratko predstavimo.

Preprosta, celo življenje navajena živeti v skromnosti in trdem delu, se je praznovanja in visoke obletnice veselila že pred letom dni. Ker je leto hitro naokrog, je svoj praznik kmalu dočakala in ga lepo počastila, s kar dvema slavjema. Prvo so ji pripravili njeni sorodniki, sosedje in prijatelji. Na drugo pa se je z njo prišel poveseliti tudi g. Franc Kramar, župan Občine Bohinj.

Rada se spominja, kako so včasih praznovali v Bohinjski Češnjici, odkoder je ga. Franca, kot pravi, da naj jo kličemo, doma. Posebej gasilci, ki imajo dom poleg njenega, so večkrat prirejali razne igre in zabavna tekmovanja. Rodila se je na majhni kmetiji, ki jo je po smrti svojih staršev naprej vodila sama. To je pomenilo za drobno ženico, kot je ona, veliko težkega dela. Skrbela je za kravo, vzrejala bikce, kosila travo, jo sama znosila na hlev in še bi lahko naštevali. Ob vsem tem ji je zmanjkalo časa, da bi si ustvarila družino. Za družbo je imela svoje mucke, za katere je vestno skrbela. Tudi danes se večkrat spomni nanje, vesela je, da so, odkar je prišla v Dom, skrb zanje prevzeli sosedje.

**Alenka Zorč, socialna delavka in
Frančiška Stare, stanovalka**

JESEN FATOVEGA JOŽA

Ko se v našem Domu zasliši veselo klepetanje in hip zatem igranje na orglice, potem ni več nobenega dvoma to je naš Jože. Prihaja iz Stare Fužine, po domače Fatov Joža. Večino življenja je preživel na kmetiji in kmečka opravila so mu zelo dobro znana, zato smo ga povprašali, kako so se včasih kmetje pripravljali na zimo.

Jože je že kot otrok pomagal mami in očetu na kmetiji. V hlevu so imeli osem "cik" (bohinjskih krav), nekaj ovc, dva pujsa, dva vola za težja opravila in seveda kokoši in petelina.

V prvi polovici septembra je bilo potrebno pospraviti otavo (trava druge košnje). Včasih ni bilo nobene mehanizacije, vse se je delalo ročno. Z atom sta vstala že zgodaj in takoj, ko se je zdanilo, pričela s košnjo. Kasneje jima je mama vedno prinesla zajtrk, da sta se podprla in lažje nadaljevala. Nato je sledilo razstiljanje in obračanje prav tako vse ročno z grabljami in vilami. Čez dan ali dva, če vreme ni nagajalo, je bila otava suha in so jo naložili na voz ter z volom peljali domov.

Prvo večje jesensko opravilo je bilo obiranje in ličkanje koruze. Navada je bila, da so v pomoč vedno prišli tudi sosedge takrat je bilo res živo in po končanem delu je vedno sledila dobra malica in vesela pesem. Spomni se očeta, kako je iz koruze vedno spletal tudi kite, ki so jih obesili na "ispi" (podstrehi), da so se dobro posušile. Ko je bila koruza suha, so jo "orofkali", posušili, zmleli in potem skuhalo koruzne žgance. "To so bili dobri....." se spominja Jože.

Jesensko delo se je nadaljevalo s pobiranjem krompirja. Včasih so krompir kopali kasneje kot danes, včasih šele v začetku oktobra. Z atom sta vstala že ob šestih zjutraj - ata je vpregel vola in s posebnim plugom sta "zmetala krompir ven". Vsi domači so bili tisti dan na njivi najprej so pobrali krompir na kupce, da se je osušil, nato pa se je začelo prebiranje in spravilo. Debeli krompir za hrano, semenski krompir za drugo leto, ki ni smel biti predebel in "šiške" (droben krompir) za pujsa in kokoši. Krompir so pobrali v vreče iz žakljevine in ga z volom prepeljali domov. Tam je še kakšen dan počival, da se je dobro ohladil, šele nato so ga znosili v "kevdre" (kleti). Ata je njivo še pobranal in tako je bila pripravljena na zimski počitek.

Za krompirjem je bilo na vrsti korenje, pesa, zelje in ostale poljščine. Za zelje je bilo zelo važno da se pobere "starega meseca" (po polni luni). Zelje so očistili in zribali v začetku novembra. Ponavadi ga je ribal ata, tlačila pa sta ga Jože ali sestra. Nasoljeno zribano zelje je bilo treba tlačiti tako dolgo, da je dalo dovolj vode, nato so ga pokrili in dobro obtežili. Zelje je bilo kislo čez približno šest tednov. Danes le redkokdo še na tak način riba in kisa zelje. Za večerjo ni bilo boljšega od kislega zelja in žgancev, pravi Jože.

Konec oktobra, ko listje že odpade, so se odpravili proti Mostnici in nagrajali listje za "nastil" (steljo živini). Listje so nabasali v rjuhe in jih z vozom prepeljali domov.

Običajno so ga nagrajali za približno štiri vozove. Živino so z višje ležečih planin (Ovčarija, Blato) prignali na Planino Voje za Sv. Matevža (21.9.), v dolino pa približno en teden pred Vsemi Sveti (1.11.). Spominja se, da so doma vedno imeli vole samo v času njegovega kmetovanja jih je bilo devet. Njihove "cike" pa so nekajkrat sodelovale tudi na tradicionalnem Kravjem balu. Vedno so jih okrasili s cvetnimi vencami in jih ob obali jezera odgnali do Ukanca na prireditev. Nekaterim so nagajale in niso hotele lepo hoditi, meni pa niso nikoli delale težav, pravi Joža.

Seveda pa je bilo potrebno poskrbeti tudi za drva. Posekati je bilo potrebno med obema šmarnoma (med 15.8 in 8.9.). Bukvam so malo omajili lubje, da so se lepše sušile. V oktobru so jih nato razžagali na dolžino enega metra, jih scepili in zvozili domov. Ta drva so bila potem za kurjavo za naslednjo zimo.

Dela je bilo vedno dovolj, pravi Joža, in vedno smo se dobro razumeli. Ata je vedno pravil: dokler je delo, boste tu in otrokom nikoli ni prišlo na misel, da bi se delu izogibali. Ko pa je bilo delo končano, so se poleti z veseljem okopali v jezeru. Od vseh del je Jože najbolj užival pri košnji in pri pripravi drv. Nikoli pa nisem maral pletiti tam tako bolijo kolena, se smeje.

Jože je sedaj že nekaj let v Domu po očetovi smrti sta z mamo še nekaj let delala, nato je kmetijo prevzel brat Tine, kasneje pa njegova žena in otroci. Danes poteka delo v glavnem strojno in voli in samotěžne sani so za Joža samo še lep spomin. Pogreša delo in pravi da mu je prav dolgčas po tistih časih. Ampak mi smo veseli da je Jože zdaj med nami brez našega poštarja in njegovih orglic si Doma ne znamo več predstavljati.

**Bernarda Markelj, fizioperapevka in
Jože Škantar, stanovalec**

KOPANJE V BOHINJSKEM JEZERU

Še en vroč poletni dan. Temperatura se je povzpela na 35 stopinj Celzija. Povsod opozarjajo naj se držimo v senci, popijemo zadosti tekočine in če le imamo možnost, se ohladimo v vodi. Tako smo se tudi mi - gospe Angela Dijak, Marija Dimnik in gospod Milan Gunde ter spremljevalki Andreja in Mojca - držali napotkov in se odpravili na kopanje v Bohinjsko jezero.

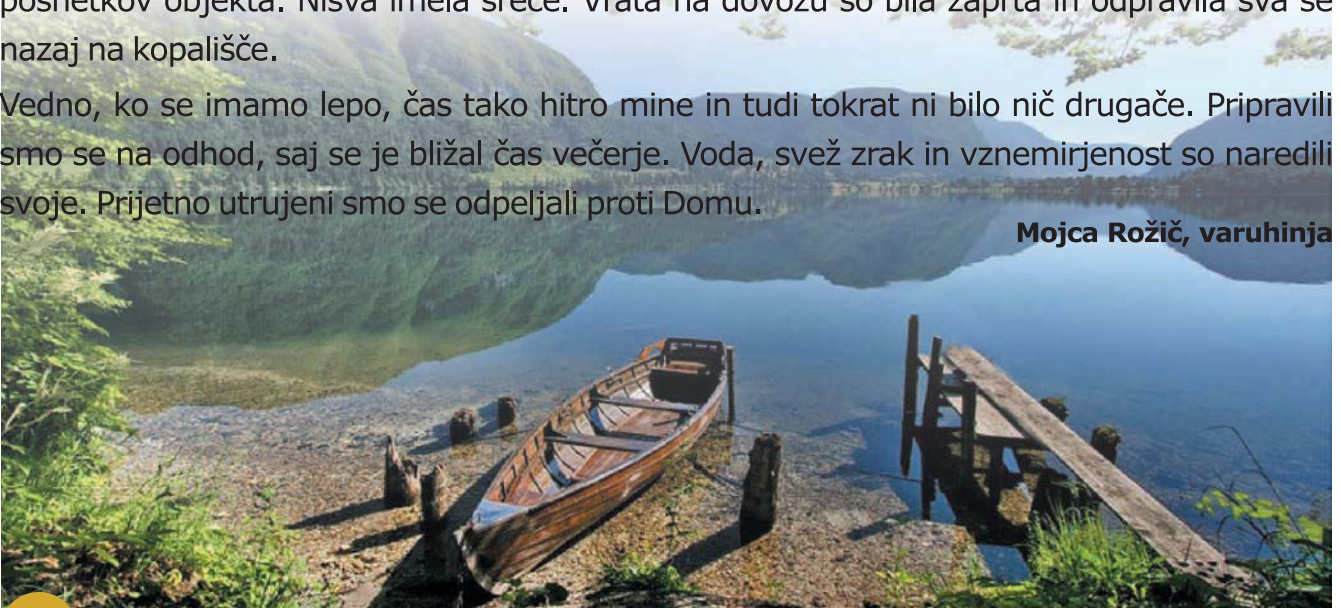
Pred vhodom v dom sem parkirala »domsko trobentico«, vanjo naložila tri bele plastične stole, kopalno prtljago ter fotoaparata gospoda Milana. Ob 15.30 smo se odpeljali. Naša postaja je bila plaža v Ukancu, v zalivu blizu izliva Savice v jezero. Med vožnjo smo opazovali okolico in vrvež okrog jezera. Ustavili smo se na najzahodnejši točki »našega« jezera. Lastnik hiše »na koncu« nam je prijazno dovolil, da smo avto lahko parkirali v senci na njegovem dvorišču in nam omogočil najkrajšo pot, preko lepo urejenega travnika, do vode.

Na obali smo si izbrali prostor v senci. Gospod Milan je sprožil par lepih posnetkov. Na njegovo željo sem mu postavila stol v senci nad obalo tako, da je z majhnega hribčka opazoval panoramo in užival. Gospe Marija in Angela sta se med tem pripravili na odhod v osvežilno vodo, ki je kar vabila, da se potopimo vanjo. Prvo sem v vodo pospremila gospo Marijo. Z Andrejo sta skupaj zaplavali v globoko vodo in se predali užitkom. Plastična stola sem uporabila za »varen pristan«. Postavila sem ju v vodo tako, da sta služila kot počivališče in hkrati nudila možnost za razgibavanje nog in rok v vodi. Gospa Angela je to s pridom uporabila in oči so ji kar sijale od veselja. Zadovoljstvo na obrazih je kazalo, da se imamo super.

Z gospodom Milanom sva se odpeljala do elektrarne na Savici, kjer bi lahko naredil par posnetkov objekta. Nisva imela sreče. Vrata na dovozu so bila zaprta in odpravila sva se nazaj na kopališče.

Vedno, ko se imamo lepo, čas tako hitro mine in tudi tokrat ni bilo nič drugače. Pripravili smo se na odhod, saj se je bližal čas večerje. Voda, svež zrak in vznemirjenost so naredili svoje. Prijetno utrujeni smo se odpeljali proti Domu.

Mojca Rožič, varuhinja

KRATEK IZLET NA BLED

Dopoldne, v četrtek, 7. julija 2011, smo se gospe Štefka Žerovc in Marija Kepic, ter gospoda Albin Polajnar in Jože Prezelj z »domsko trobentico« odpeljali na kratek izlet na Bled. Iz Bohinja nas je posprenilo jasno nebo, ki je obetalo vroč poletni dan. Bliže smo bili Bledu, več je bilo na nebu malih belkastih oblačkov. Skupno smo ugotovili, da nam je vreme naklonjeno: »Vsaj vroče nam ne bo preveč.«

Gospa Kepic je na prednjem sedežu občudovala gozdove Jelovice, gospa Štefka pa nam je opisovala Bled, kakršnega je doživela, ko se je pred šestdesetimi leti iz Komende primožila na ta konec Gorenjske.

Naša prva postaja je bil ogled cerkve Sv. Martina. Na lepo urejenem makadamskem dvorišču, pred župnijskim kompleksom smo parkirali avto in se malo razgledali po okolici. Ga. Štefka nam je povedala kar nekaj zanimivosti in z veseljem smo ji prisluhnili. Med drugim smo izvedeli, da je bilo včasih poleg cerkve tudi pokopališče, ki je stalo na bregu, kjer je sedaj lepo urejen park. Da je lipa pred župnijskim dvoriščem bila posajena ob razglasitvi samostojne Slovenije in da je kip izklesan iz kamna s podobo matere Božje z Jezusom bil podarjen od strani bogate družine in sedaj stoji pred vhodom na južno stopnišče. Polno vklesanih posvetil na njem nam je vzelo kar nekaj časa, na koncu pa smo pred kipom naredili skupinsko sliko za spomin.

Preden smo vstopili v cerkev, nam je ga. Micka zaupala, da je ta obisk njen prvi, da včasih ni bilo časa za potovanja in izlete in da je zelo vesela, da je lahko tukaj in si ogleda to lepo cerkev. G. Jože je dejal, da je bil zadnjič v tej cerkvi leta 1949, v juniju, ko so imeli izlet ob zaključku šole. G. Albin je opazoval okolico in nam povedal, kako je sedaj tukaj vse lepo urejeno in obnovljeno. Njegov spomin je segel v leta od 1939 do leta 1943, ko je kot vajenec služboval in stanoval na Bledu, pri Pibru, takrat velikem »malarskem« mojstru. Tudi on, od takrat do danes, ni več obiskal te cerkve. Tako smo vsi navdušeni in v pričakovanju vstopili v cerkev. Ga. Štefka nam je malo razložila kaj je novega, dodelanega in obnovljenega. Posedli smo se vsak v svojo klop in vsak v svoji molitvi doživeli Sv. Martina.

Ob odhodu iz cerkve smo si bili enotni, da bi nam ustrezalo malo posedeti na svežem zraku in ob ideji, da bi se prilegla kepica sladoleda smo bili vsi ZA. Predlog ge. Štefke, da se ustavimo v slaščičarni Šmon, je bil soglasno sprejet. Na lepi terasi, v senci

senčnikov, smo se sladkali z vanilijevim sladoledom, le g. Albin si je izbral jabolčni sok. Pogovor je stekel o starih časih, o »starem Bledu« in pogled na uro nam je povedal, da bo potrebno na pot. Ker ga. Micka in g. Jože še nikoli nista bila na Pokljuki, sem se odločila, da se v Srednjo vas vrnemo preko Gorij, Zatrnika, Pokljuke, Goreljka in Koprivnika. Vzdušje v avtu je bilo veselo, zapeli smo par lepih starih pesmi in občudovali naravo.

Pred »naš dom« smo prispeli ravno prav, da smo se lahko odpravili k kosilu. Vsi veseli in zadovoljni so se mi zahvalili za tako prijeten izlet in z veseljem bi ga z njimi doživela še kdaj tudi jaz.

Mojca Rožič, varuhinja

OBISK OTROK IZ ŽUPNIJE BLOKE V DOMU SV. MARTINA V BOHINJU

Na praznik Cirila in Metoda, (slovenska apostola in sozavetnika Evrope) sem bila v Bohinjski Bistrici. Pred cerkvijo sv. Nikolaja sem srečala veliko skupino otrok. Med njimi tudi Sonjo, ki jo poznam nekaj let. Povedala je, da so skupaj z otroki in njihovim župnikom tu na počitnicah. Dve leti in pol v Domu sv. Martina organiziram prireditve in mi je prišlo kar v navado, da vsakogar povabim v naš Dom. Tako sem tudi Sonji predlagala, da bi bil obisk otrok zanimiv. Sonja ni nič obljubila, rekla je, da bo vprašala otroke. Povedala je, da je v skupini večina otrok pevcev v zboru. Že naslednji dan me je poklicala in povedala, da se vsi otroci strinjajo in bodo prišli zapeti nekaj pesmi. Problem je bil le prevoz.

V četrtek, 7. julija ob 9.30 uri je bila v Domu že prva skupina. Sonja je dekleta pripeljala s svojim avtom, fantje pa so skupaj z župnikom prišli po cesti peš.

Tako je naš Dom obiskalo okoli 50 otrok. Njihova pesem je vse prisotne navdala z upanjem in veseljem. Dom je zadihal prav mladostno, saj je bilo v avli več otrok kot stanovalcev. Prav prisrčno se je vsak predstavil in povedal, kaj ima najraje. Nekateri imajo najraje čokolado, drugi naravo itd. Najbolj sem se zapomnila Matica, ko je povedal, da ima

najraje starše. Izvedeli smo, da je kitarist Blaž bogoslovec v drugem letniku. Prepevali so nam pol ure, potem je njihov župnik predstavil župnijo Bloke. Povedali so nam, da je kar nekaj otrok že videlo medveda. Stanovalce je zanimalo, koliko kilometrov so oddaljeni od Ljubljane. Otroke pa je zanimalo, kako poteka življenje v našem Domu. Gospod Gunde je opisal življenje in se na koncu v imenu stanovalcev tudi zahvalil. Naš župnik Ivan Jagodic je bogoslovcu Blažu kar povedal, da čez štiri leta pridemo k njim na novo mašo. V upanju, da še kdaj ponovimo takšno srečanje, smo se razšli. Verjamem, da otrokom ni bilo žal, da so en dan počitnic preživeli med nami. Medgeneracijska srečanja vse nas bogatijo in učijo sprejemanja življenja v vseh »letnih časih«.

Simona Ušeničnik, delovna terapevtka

SMEŠNE PRIGODE IZ DOMSKEGA VSAKDANA

Oskrbovanca je pregledala zdravnica. Ker je imel težko sapo, mu je predpisala sirup. Ta je nato prosil medicinsko sestro: »Prinesite mi zdaj ta džem za astmo«.

Gospa je bila pripravljena na večerjo. Vstopi medicinska sestra in jo vpraša: » A čakate večerjo? «

Gospa odgovori: » Jaz čakam samo dež, zemlja je tako suha, da kar zja«!

Medicinska sestra pospremi stanovalko do stranišča. » Ali boste šli z berglami? « jo vpraša. » Ne, kar hojko mi daj «, ji odgovori, pa še vodo boš potegnila, ker imate zdaj toliko priročnikov, da se več ne najdem.

Bolničarka prinese stanovalki pladenj s kosilom. »Jezus, kako imate pa vi majhna ušesa, kakšna ima pa cela polkna«, jo oskrbovanka pohvali.

Bolničarka se nasmehne. » Pa kako imate lepe zobe, a so nove«?

Maja Grm, srednja medicinska sestra

IZLET NA USKOVNICO

17. AVGUST 2011, četrtek. Vreme je kazalo na še en čudovit avgustovski dan. Ob deveti uri smo se gospe: Fanika Potočnik, Marija Dimnik, Ivanka Kavčič in gospod Milan Gunde ter Mojca kot spremljevalka, odpravili na že težko pričakovani izlet na Uskovnico.

Od ideje, za obisk Uskovnice in do dne odhoda je preteklo že nekaj časa, zato so se udeleženci oziroma predlagatelji tega izleta, veselili kot majhni otroci. Na izlet so bili pripravljene vsi razen ge. Ivanke, za katero smo pripravili presenečenje.

Pred odhodom smo v prtljajnik zložili nahrbtnik in pohodni palici ge. Fanike, dodatno torbo z rezervnimi čevlji ge. Marije ter obvezno opremo g. Gundeja fotoaparata, s katerim ustvarja čudovite posnetke. Ga. Ivanka kar ni mogla verjeti, kaj se dogaja in čutiti je bilo njeno pričakovanje. Da ne bi bila pot enolična smo se odločili, da jo zaokrožimo. Tako smo začeli z vzponom na Podjelje, kjer smo imeli krasen razgled na vse pod nami. Vožnja je bila umirjena, saj smo si le tako lahko ogledali vso lepoto okrog nas. Peljali smo se prek Goreljka do Rudnega polja, kjer smo imeli priložnost videti treninge biatloncev. Makadamska, urejena gozdna pot nas je navzdol peljala proti Uskovnici. Na levi in desni strani ceste so bili parkirani avtomobili gobarjev. Ugotovili smo, da je verjetno gobarjev več kot gob.

Po zadnjem najbolj strmem spustu, se je pred nami odprla čudovita panorama spodnjih Bohinjskih gora. Prispeli smo na Uskovnico. Avto smo parkirali ob cesti pri koritu. G. Gunde je naredil par posnetkov narave in tudi naše portrete. Ga. Ivanka je nekaj časa nepremično sedela v avtu in se smehljala. Čez čas pa smo slišali Maaarrrija, o Maaarrrija. Ko sem jo pogledala, da ji podam roko za spremstvo sem v njenih očeh videla solze. Solze ganjenosti in sreče. Naš cilj je bil obisk kapele in ločilo nas je samo še dvajset metrov. Posedli smo se na klopi okrog ograje in nemo opazovali. Vsak s svojimi mislimi smo se ozirali naokrog.

Sonce je že močno grelo, njegovo moč pa je razblinila rahla sapica. Na klopi se nam je pridružila naključna obiskovalka. Sezula je levi čevelj in pokazal se je velik otiščanec. Ga. Fanika je med svojo prtljago našla nekaj obližev in ji dobrosrčno ponudila »prvo pomoč«. Ga. Jožica, kot smo kasneje izvedeli, je imela namen obiskati Triglav, pa se je njena pot zaradi te nezgodice nadaljevala nazaj v koč, kjer je počakala na moža in svoja dva otroka.

Peljali smo se še do koč na Uskovnici, kjer je bilo polno obiskovalcev in se ustavili na planšariji Uljčnek. Gospodarica in gospodar sta nas v njunem »raju na zemlji«, kot smo ugotovili, prisrčno

sprejela. Ker je ga. Fanika, že kar redni obiskovalec, vedela, da ima gospodarica rojstni dan, smo ji družno zapeli vse najboljše za te in ji podarili izdelek iz gline, za spomin. Ko smo se razgledovali po hiši in okolici, nam je zadišala sveža skuta. Svež gorski zrak, naporna pot in prijetne vonjave iz kuhinje, in glas gospe Fanike: «A mata kaj kislega mleka.» Ni bilo treba reči, že smo bili postreženi. Kislo mleko, sveža, še malo topla in ne dodobra odcejena skuta in ržen kruh. To je bila prava hrana.

Okrepčani, polni lepih vtisov smo se zahvalili za gostoljubnost in se odpeljali v dom. Na koncu smo bili vsi istega mnenja bilo je lepo in to moramo še ponoviti.

Mojca Rožič, varuhinja

GREMO NA IZLET

Mojca Rožič nas je nekaj čez deveto uro naložila v domski avto in hajde v dolino Voje. In njegova posadka? Sovoznik prof. Milan spredaj, zadaj pa jaz Fanika, na moji desni je bila Mira. In na levi Minca Dimnik.

V prijetnem klepetu smo se kmalu pripeljali v dolino Voje; do koč v Vojah. Kako lepo! Kako čudovito! Tam, kjer je parkirišče in se dalje ne sme z avtom... Mojca je povedala kdo in od kod smo. A vi ste tisti! Vse je bilo že domenjeno z Domom. Spustili so nas naprej.

Kako čudovit svet se nam je odprl Pravi Raj pod Triglavom. Saj smo bili v enem najlepših koščkov Slovenije v Triglavskem narodnem parku. Mahnili smo jo mimo koč na Vojah, naprej po makedamu, po čarobni dolini Voj do okrepčevalnice Slap. Le-ta je od tam oddaljen še kakih 15-20 minut hoje malo navkreber. Pa to smo prihranili za drugič, saj nam je Mojca obljubila, da nas še popelje tja. Takrat malo prej, da pridemo še do slapu.

Tokrat pa smo uživali pri prijaznem Pavleku, ki ima pomočnika Joca. Pravljični dve hišici imata in vse kar zraven spada: mize, klopi, streho nad glavo, hitro postrežbo... Pocrkljali smo se z dobrim jabolčnim zavitkom, ki smo ga seveda, vodic mora biti tudi zraven.

Ko smo odhajali smo se poslovili s knapovskim pozdravom SREČNO, partizanskim ZDRAVO in božjim ZBOGOM. Še pridemo! Mimogrede smo se ustavili pri mostu ob Ribnici na kolesarski stezi. Kako lep steber kukalnik so poleg pripomočkov za počivališče postavili tam. Meni si je uspelo zapomniti samo Podrto goro.

Fanika Potočnik, stanovalka

BILI SMO NA SREČANJU GORENJSKIH DOMOV

V sredo, 14. septembra smo šli na srečanje gorenjskih domov počitka v Kranju. Najprej smo na vrtu kranjskega doma na Planini poslušali zanimivo predavanje zbiratelja kamnin in mineralov, g. Davorina Preismülerja. Ob slikah in z živahno pripovedjo nam je prikazal, kako bogato dediščino hranijo opuščeni rudniški rovi po Sloveniji. On, sicer strojni inženir, se je navdušil za zbiranje mineralov in temu posvetil mnogo svojih moči in dragocenega časa.

Potem so nas pogostili z dobrim kosilom. Predvsem pa smo bili veseli srečanj s starimi znanci.

Milan, Ema in Anton, stanovalci

OBISK UKANCA

Še vedno prijetno, toplo vreme, v začetku meseca septembra, nas je vabilo v naravo. Tako smo se gospe Marija Kepic, Ljudmila Kokalj in gospod Franc Cerkovnik ter spremljevalka Mojca odpeljali v Ukanc (u konc bohinske kotline), kraj, ki mu geologi pravijo večji dolinski zatrep. Da to drži, smo si med vožnjo ogledali tudi mi.

V vožnji ob bohinskem jezeru, smo si ob moji skromni razlagi, ogledovali hribe, cerkve, hotele, počitniške hiše,

Pot nas je najprej vodila do planinskega doma pri Savici, kjer smo bili priča velikega obiska planincev z nahrbtniki, različnih starosti. Postali smo toliko, da smo ob odprtih vratih avta začutili svež, kar malce hladen zrak izpod Komarče. Gospe Marija in Ljudmila sta bili začudeni, kako lahko narava na enem mestu pusti toliko skal in kamenja. Gospod Franc se je ob besedah: «Jest nč ne vidm.» lahko spominjal samo časov, ko je večkrat obiskal slap Savice na kolesu po takrat še makadamski cesti.

Med vožnjo, nazaj v dolino, smo se ustavili pred vhodom na pokopališče padlih v 1. svetovni vojni, pretežno ruskih vojakov (1915-1917). Se odpeljali do spodnje postaje žičnice Vogel, kjer so velike skupine turistov čakale na prevoz z gondolo. Mimo kampa (kjer je bilo postavljenih še kar nekaj šotorov in kamp prikolic) in hotela Zlatorog smo prispeli do gostišča Erlah. Da ne bi ves čas izleta prebili samo v avtu, smo se odločili za

kratek postanek. Izrabili smo ga za kratek sprehod, kjer smo srečevali še druge sprehajalce, ki so ravno tako kot mi, občudovali naravo. Tabla pred gostiščem je vabila na dobrote, zato smo se odločili, da posedimo na terasi in si privoščimo sladoled in kavo. Ge. Marija in Ljudmila sta prijazni natakariči povedali naše želje, z g. Francem pa sva izrabila čas in se »sprehodila« do dveh ponijev, ki sta se pasla v ogradi. S seboj sva imela suh kruh, ki nam ga je pred odhodom, v vrečki ponudila ga. Ema Gogala. Ponija sta pozabila na travo in zagrizla v dobroto. V zahvalo sta se pustila pobožati.

Na terasi gostišča sta se gospe že sladkali z dobrim sladoledom z okusom vanilije, s katerim sva bila postrežena tudi midva. Natakariča nam je za dobrodošlico postregla s sveže pečenimi maslenimi rogljički, ki so se kar topili v ustih. Zadovoljni in veseli smo se zahvalili za gostoljubnost ter se odpravili proti Domu. Z lepimi vtisi, smo si bili enotnega mnenja-takih dni se nebi naveličali.

Mojca Rožič, varuhinja

OBISK ZAVODA SV. MARTINA

V začetku junija smo stanovalci gorenjskih domov imeli skupno srečanje v komaj dve leti starem domu upokojencev v Srednji vasi v Bohinju. Naša delovna terapevtka Vida je, kot običajno na taka srečanja, s seboj povabila tri stanovalke in sicer ga. Fortuna Francko, ga. Jakiša Heleno in mene, ki vam bom to naše druženje na kratko opisala.

Na pot smo se odpravile ob pol deveti uri in po dobri uri vožnje, po prelepi, čeprav malo deževni, Gorenjski prispele do Srednje vasi.

V Domu smo bili deležni prisrčnega sprejema, za kar je bila najbolj zaslužna delovna terapevtka Simona, ki nas je spremljala in nam bila na razpolago ves čas našega druženja. Povabljeni smo bili v jedilnico, kjer so nam prijazno postregli sok in pecivo.

Nato smo si ogledali dom najprej zunaj in prav vsi smo bili nemalo začudeni, da Dom na zunaj zgleda tako majhen, notranjost pa je tako prostorna in udobna. Recepcija bi lahko služila kot plesna dvorana! Dom se pravzaprav imenuje Zavod Svetega Martina, katerega ustanovitelj in lastnik je župnija Srednja vas in lahko sprejme 70 stanovalcev.

Zaposleni v njem si prizadevajo, da bi bil Dom zrcalo domačega ognjišča, zato smo se tudi obiskovalci v njem ta dan tako dobro počutili.

Po ogledu Doma so nas povabili v dvorano, kjer nas je najprej pozdravila v.d. direktorica Zavoda ga. Katica Mikelj. Sledilo je predavanje z diapozitivi o Triglavskem narodnem parku, ki

spada med eno najlepših slovenskih naravnih lepot. Po predavanju smo se odpravili do Bohinjskega jezera, kjer smo občudovali prelepo naravo, gledali ladjico, ki je plula po jezeru in se družili z ostalimi udeleženci našega srečanja.

Nato smo se vrnili v Dom na skupno kosilo, ki je bilo zelo okusno od zelenjavne juhe, mesnega nabodala, solate, slaščice in soka, vse je bilo kot v domači kuhinji. Prav pošteno smo se podprli.

Po kosilu smo se še nekaj časa pogovarjali, se spoznavali in sklepali nova poznanstva, ob koncu pa smo drug drugemu zaželeli, da se še kdaj srečamo. Tako smo resnično prijetno sklenili naš obisk v Bohinju. Na povratku domov nas je ga. Vida z avtom popeljala do hotela Zlatorog in kočje pri slapu Savica.

Ta dan nam je bilo vse naklonjeno in še pregovorni bohinjski dež je padal le takrat, ko smo bili v avtu ali pod kako drugo streho. S suhimi dežniki in prešerno razpoložene smo se vrnile nazaj v naš Dom.

Ana Nuša Makuc, obiskovalka Doma

POPOLDAN V ČEKONIJEVEM PARKU

Popoldansko sonce je prijetno grelo in nas vabilo, da del dneva preživimo nekje zunaj. Pripeljala sem »domsko trobentico« in gospe Pavlo Jezeršek, Rezko Ščančar in Emo Gogala ter gospoda Albina Polajnarja odpeljala na kratek izlet v Boh. Bistrico. Bliže smo bili cilju, večje kaplje dežja so padale na vetrobransko steklo. Kratka ploha nam ni pokvarila razpoloženja. Deževen čas smo izrabili za ogled kraja.

Pot nas je vodila mimo Občine Bohinj, muzeja Tomaža Godca, Zoisovega gradu in Zoisove stolpne ure ter mimo rojstne hiše g. Albina. Izrabili smo priložnost in opravili nakup domačega izdelka kopalno sol, za go. Rezko, da ji bo služila pri terapiji.

Dež je ravno prenehal, ko smo avto parkirali pred nekdanjo gostilno Črna prst - zdaj v ruševinah. Čez cesto smo vstopili v Čekonijev park. Po lepo urejenih in tlakovanih stezicah, ki so jih obdajale gredice rož, smo se sprehodili do umetno izdelanega slapa, mimo umetnega bajerja s cvetočimi lokvanji, pod katerimi so zavetje poiskale »zlate ribice«. Pogledi so nam uhajali k bazenom Eko Park Hotela Bohinj, kjer so otroci uživali v vodnih radostih.

Blizu, v parku, pred Kulturnim domom Jože Ažman, smo si ogledali spomenik, posvečen padlim med 2. svetovno vojno. Pripadla nam je čast, da nam je avtor kipa g. Albin Polajnar, »iz prve roke« predstavil pomen in potek izdelave njegove stvaritve.

Odpeljali smo se še do O.Š. dr. Janez Mencinger, kjer nam je g. Albin predstavil še njegov drugi kip. Doprnski kip iz bron je izdelan po podobi bohinjkega pisatelja dr. Janeza Mencingerja, po katerem je šola dobila svoje ime.

Zazdela se nam je, da bi bil dan lahko še slajši. Po spodnji bohinjki dolini smo se odpeljali do Ribčevega Laza, točneje do sladoledarja »pri Cukiju 2«. V senci terase, s pogledom na bohinjko jezero in cerkev sv. Janeza, smo se ob prijetnem pogovoru sladkali s sladoledom po želji posameznika.

Kar malo utrujeni smo se odpeljali proti »domu«, kjer nas je čakala okusna večerja. Zadovoljni in veseli smo se odpravili k počitku. Še en lep dan je za nami.

Mojca Rožič, varuhinja

OBISK PLANŠARSKÉGA MUZEJA V STARI FUŽINI

Nekaj stanovalcev, med katerimi sem bila tudi jaz, nas je Mojca peljala na obisk v Planšarski muzej. V Stari Fužini nas je sprejela prijazna Maja Gorišek. Pokazala nam je vse štiri prostore. Začeli smo v prvem prostoru, kjer je prikazan planšarski stan z medvedjekom.

V drugem prostoru mi je najbolj padla v oči majerska krošnja za razliko od krošnje s suho robo, ki prihaja iz Ribnice. Tukaj stojijo tudi kotli, v katerih se je sirilo mleko. Dodali so mu sirilo iz telečjega želodca. Pinja za izdelovanje masla je bila pa v drugem prostoru. Med slikami pa je vpadljiva Planina na Kraju. In kotel, služil je za pripravo hrane in stiskalnica za sir na oddaljeni mizi pa še pa še.

V tretjem prostoru, kjer so tudi prikazani pripomočki za izdelovanje sira, slike iz planin, mi je padla v oči najlepša planšarska palica, ki je zgoraj zavita in ima na čeljusti orlov kljun. Mali križ pa je postavljen na vrh druge lesene stiskalnice.

Četrty prostor: zopet planšarski pripomočki in zanimive slike s planin. Najbolj imepresionira obiskovalce kručefiks iz Velega polja. Izgubil je levo roko ter obe nogi so mu pod kolena amputirali ne vem v kateri svetovni vojni. Pogled na praznično obleko majerice vzradosti oko, duha in srce.

Obiskovalci iz Doma smo se poslovili, prijazna Maja pa je to zabeležila, jaz pa jo mahnem naprej mimo Mihovca do jezera Sv. Duha k Minki.

Fanika Potočnik, stanovalka

✿ Bolhe

Kužek vohlja čevlje fine dame. Dama ga opazi in zavrešči: "Da mi takoj odpeljete to ščene! Bolhe kar skačejo po moji nogi!" "Pridi Bobi, gospa ima bolhe!"

✿ Hotel

Na francoski obali v Cannesu se je gostov kar trlo, tako, da ni bilo več nobene proste sobe. Iznajdljiv turist pa se ne da in se napoti v bližnji hotel, kjer mu seveda razložijo, da je vse polno: "Kaj pa soba tega gospoda, ki odhaja?" "To je vrvohodec, ki je spal na vrvi." No, trmoglavc se ne da. "Kaj pa če bi se oglasil predsednik republike, bi se zanj našla postelja?" "Seveda, zanj bi se." "No torej, po televiziji so sporočili, da ima gripo in da leži v postelji, in ga sem gotovo ne bo. Prosim, njegovo sobo."

Izbrala: Jana Urbanc, srednja medicinska sestra

OBLJUBA DELA DOLG

Vsem je znano, da vsak mesec, na zadnji četrtek v mesecu pripravimo skupno praznovanje vseh tistih, ki so v tekočem mesecu praznovali rojstni dan. V program praznovanja sodi tudi žrebanje nagrajenca-ke, ki je pravilno odgovoril-la na uganke, zastavljene v tekočem mesecu. V štirih zaporednih mesecih so bile izžrebane gospe Pavla Žido, Angela Kavšek, Ema Gogala in Barbara Thaler. Za pravilno rešene uganke je bila nagrada kava in sladica po želji nagrajenke.

Da bi obljubljeni izpolnili, smo se v petek, 8. julija 2011, z ga. Katico Mikelj odpravile nagradi naproti. Ker ga. Barbara še ni poznala Bohinja, se je ga. Katica odločila še za krajši izlet s kratko predstavitvijo kraja in znamenitosti. Pot nas je najprej vodila skozi vas Studor, preko »fužinarskega zaliva«, do spodnje postaje gondole Vogel, mimo pokopališča padlih v 1. svetovni vojni, do hotela Zlatorog ter nazaj proti Ribčevemu lazju.

Ker je bilo lepo sončno vreme, ravno prav toplo za prijeten sprehod, smo avta parkirale na zgornjem parkirišču, za hotelom Jezero, ter se peš odpravile do terase hotela, kjer so nas prijazno postregli s kavo in sladico po želji vsake. Ob prijetnem klepetu nam je čas hitro minil in ob 11.00 smo bile, še zaradi drugih obveznosti, že nazaj.

Nagrajenke so se ga. Katici lepo zahvalile za tako prijetno dopoldne in se polne vtisov odpravile vsaka k svojim opraviлом.

Mojca Rožič, varuhinja

Avstrijski župnik je pisal prijatelju, ki je delal med ljudožerci v deželi Zulu. Prišel bi te obiskat. Ali je res nevarno, da me požrejo?

Dobil je odgovor: Le pridi, brez skrbi, ampak na petek. Toliko so že krščanski, da na petek ne jedo mesa.

Zapisal Anton Vidmar, stanovalec in domski duhovnik

IZ MAMINE SKLEDE

Tokrat smo o dobrotah povprašali našo, še dokaj novo, stanovalko Minko Cvetek, sicer pa je domačinka, doma iz Srednje vasi. Pravi, da je rada kuhala žgance, zelje, pa tudi kakšen golaž.

Ker pa je ravno čas zrelega sadja in tega je v Bohinju na pretek, sem ji predlagala, da napiševa recept o češpljevih knedeljnih. »O, teh so bili pa pri nas zelo veseli«, pravi Minka. »Jedli smo jih za glavno jed ali pa kot sladico«.

**Potrebujemo: moko // jajca // sol // češplje
// sladkor // olje // drobtine**

Češplje operemo in odstranimo peške. Zamesimo testo, ga oblikujemo v primerno velike kroglice in na sredino damo češplje, lahko zraven tudi malo sladkorja.

Skuhamo v osoljenem kropu, jih odcedimo in na koncu zabelimo z drobtinami in posujemo s sladkorjem. Zraven pa naredimo še solato ali pa kompot. Pa imamo idejo za petkovo kosilo- brez mesa.

**Maja Grm, srednja medicinska sestra in
Marija Cvetek, stanovalka**

SPOMIN NA STARE PESMI

Prva - pripoveduje, kako sta med drugo sv. vojno dva prijatelja šla proti planini Voje, druga pa o tujcih, ki so padli pri nas in jim je postavljen spomenik v Ukancu - pokopališče padlim v 1. Svetovni vojni.

TUKAJ POKOJ SNIVATA
V DOMAČI GRUDI,
SVOBODE NISTA DOČAKALA DAN,
KO BLIŽE TEBI NAROD SE TEPTANI.
KO PROST NA SVOJI ZEMLJI BO SLOVAN.
BRIDKOSTI ČAŠO STA IZPILA
SLOVO ŽIVLJENJA DALA V CVETU LET.
V POZDRAV ŠUMIJO GOZDOVI VAMA PESEM,
KO VRAČA SE NA ZEMLJO VIGRAT SPET.

TUJCI PREJ, ZDAJ BRATJE STE POSTALI,
KO SO TU GROBOVE VAM SKOPALI.
ŽARKO SEVAJ SONCE VAM PLANINSKO
POKOJ DIHAJ JEZERO BOHINJSKO.

Spomine je obujala Justina Žvan, stanovalka

KOTIČEK ZA NAŠ VRTIČEK

Koledarsko je jesen že nastopila, zunaj pa so temperature še čisto poletne. Na vrtu imamo še nekaj pridelkov, ki čakajo na spravilo, ga. Štefka pa je posejala tudi že seme motovilca, ki bo na plan prikukal zgodaj spomladi.

Ga. Štefka je celo leto skrbela za vrt. Naročila je sadike in seme, nato pa se lotila: najprej setve, kasneje pa skrbi za vedno večje pridelke. Na vrtu se je našlo marsikaj, čeprav je bolj majhen. Raznolike začimbe: od peteršilja, zelene, timijana, bazilike in še marsikaj. Zraslo je tudi nekaj rdeče pese, korenja, čebule in fižola. Na koncu pa celo jedilne bučke.

Če je ga. Štefka potrebovala pomoč, sta občasno pomagala hišnik Jože, ki je poskrbel, da je bila spomladi njiva prekopana in trava ob vrtu vedno pokošena, ter družabnica Mojca, ki je priskočila na pomoč pri negovanju in pobiranju pridelkov. Včasih je kakšen pridelek uporabila celo v dekorativni namen.

Stanovalci, obiskovalci in svojci zelo radi posedijo na klopici ob vrtičku. Tu se naužijejo svežega zraka in prelepe narave, srečajo vaščana, ki se vrača iz polja, z njim pokramljajo pa se zopet prepustijo vonjem in lepoti narave.

Kmalu bomo pobrali še zadnji pridelek, nato pa se bo zemlja pripravila na počitek, da drugo leto zopet sprejme semena in sadike ter dobro obrodi. Leto se bo zopet zavrtelo in obrnilo mi pa bomo spomladi ponovno prekopali ta mali košček zemlje, ter vanj vsadili sadike, za katere bomo skrbeli in na koncu od njih tudi kaj imeli. Mogoče se bomo počasi pričeli celo zavedati kako pomembno je pridelati svojo hrano.

Saša Urh, varuhinja

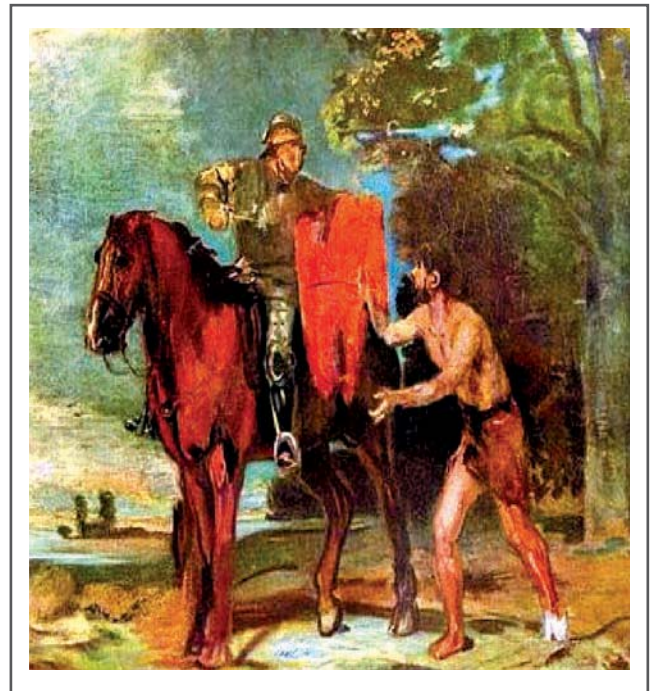

O SVETEM MARTINU VELIKEM DOBROTNIKU

Rojen je bil nekje v Panoniji, današnji Madžarski. V krščanski veri ni bil poučen. Njegov ideal je bil postati vojak in se proslaviti z junaškimi podvigi. Napotil se je proti zahodu, proti Rimu. Bila je pozna jesen, pihala je mrzla burja. Ob poti je zagledal prosjaka, slabo oblečenega, vsega premraženega. Srce mu je narekovalo: bodi že zdaj junak, pomagaj temu revežu. Ustavil je, stopil s konja, prerezal svoj plašč na dvoje in s polovico odel berača. Ta se mu je zahvaljeval: kako naj ti poplačam? Ničesar nimam. Naj ti poplača gospod Jezus, naj ti da večno življenje.

Ko je Martin šel dalje, je začel premišljevat: življenje je lepo, a kaj je to večno življenje. Dal ga je neki Jezus, kdo pa je to? Povsod je spraševal, nazadnje ga je neznanec napotil k škofu v mestu Pitiers. Ob njem se je tako navdušil za Jezusov nauk, da je sklenil: to moram oznaniti še drugim.

Postal je duhovnik in deloval v mestu Tours. Ko je umrl tamkajšnji škof, so meščani začeli govoriti: Martin naj bo njegov naslednik. Iskali so ga, on pa se je skrival v neko preprosto hišo misleč: tu bom varen. Pa so ga izdale gosi, ki so začele na vso moč gagati. Zato je znana Martinova gos.

Kot škof je še bolj vneto deloval. Imel je veliko zaupanje v moč molitve. Mnogim je izprosil zdravje. Ves izčrpan je začel misliti na smrt. Pa je vendarle takole molil: gospod, ti veš, kaj je bolj prav. Če je tvoja volja, grem v pokoj, če tako hočeš, pripravljen pa sem še naprej delati. Doživel je še kar nekaj let. Po smrti so vsi, ki so ga poznali, začeli govoriti umrl je svetnik.

Tudi na Slovenskem je bil svoje dni zelo češčen. Njemu je posvečenih v ljubljanski nadškofiji 41 cerkva, v mariboski 16, v koprski pa 17. Če so ga ljudje radi imenovali največjega dobrotnika, je rad govoril: moj največji dobrotnik je tisti ubožec, ki mi je približal Jezusa, največjega dobrotnika.

**Anton Vidmar, stanovalec in
domski duhovnik**

SPOZNAJMO BOHINJ: PLANINA ZAJAMNIKI

Prav Planina Zajamniki je zavoljo svoje lege na zahodnem robu Pokljuke kraj prelepih razgledov - zato ji tudi pravijo „balkon Pokljuke“. Sama planina slovi po tem, da so njeni stanovi nanizani ob pravi srednjegorski „ulici“. Veilo stanov je danes prenovljenih v počitniške hišice. Planina, ki je spomeniško zaščitena, je sicer lepo obnovljena, pa vendar: kje so tisti časi, ko se je tukaj pasla množica živine in pašniki niso bili zaraščeni?

Prav zato so Zajamniki zanimiv pričevalec o tem, kako se s spreminjanjem načina življenja spreminja tudi pokrajina oziroma krajina, ki ga zrcali. Nekdaj so se Bohinjci preživljali predvsem z živinorejo in sirarstvom. Da bi zagotovili dovolj krme za svojo živino, so ustvarili domišljen pašno košni sistem s sezonsko pašo na više ležečih planinah. Ker so tam z živino

bivali vse „podaljšano“ poletje - v tamkajšnjih gorskih razmerah to pomeni od maja do oktobra - so postavili skromne stanove. Ti so služili za prenočišče in zavetišče v slabem vremenu, preostali čas pa so preživeli na prostem. Stanovi so bili pritlični, z ležišči na „pograd“ in obveznim ognjiščem.

Obisk planine Zajamniki nudi obsežne razglede po bližnjem visokogorju. Ko je jasno vreme, se izza mogočnega Tosca dviguje očak Triglav in se na obzorju drug poleg drugega vrstijo vrhovi Mišelj vrh, Debeli vrh in drugi ter se na desni šopirita Veliki Draški vrh, znan po zahtevnih plezalnih smereh, in Ablanca. Proti jugu in jugovzhodu pa pogled šine čez Bohinjsko jezero in Vogel v daljave, kjer se zgublajo silhuete gora.

Jana Urbanc, srednja medicinska sestra

Povzeto po:

<http://www.ekomagazin.si/Turizem/Turizem/Planina-Zajamniki-Razgledni-balkon-Pokljuke.html>

MOJ DOM

Nekje na Dolenjskem so kraji,
kjer dosti je trnja in dosti je rož,
a zemlja je žena, ki že smehlja ji
vžge srca najtrdnejših mož.

Tam pesmi so pisana polja,
verzi samotne in ozke poti
in trdna nezmagana volja,
kot ritem povsod valovi.

Tam žita do prsi visoka vsako poletje šume,
vsako poletje šume in vsaka dlan je
topla, široka, kot so široki in dobri ljudje.

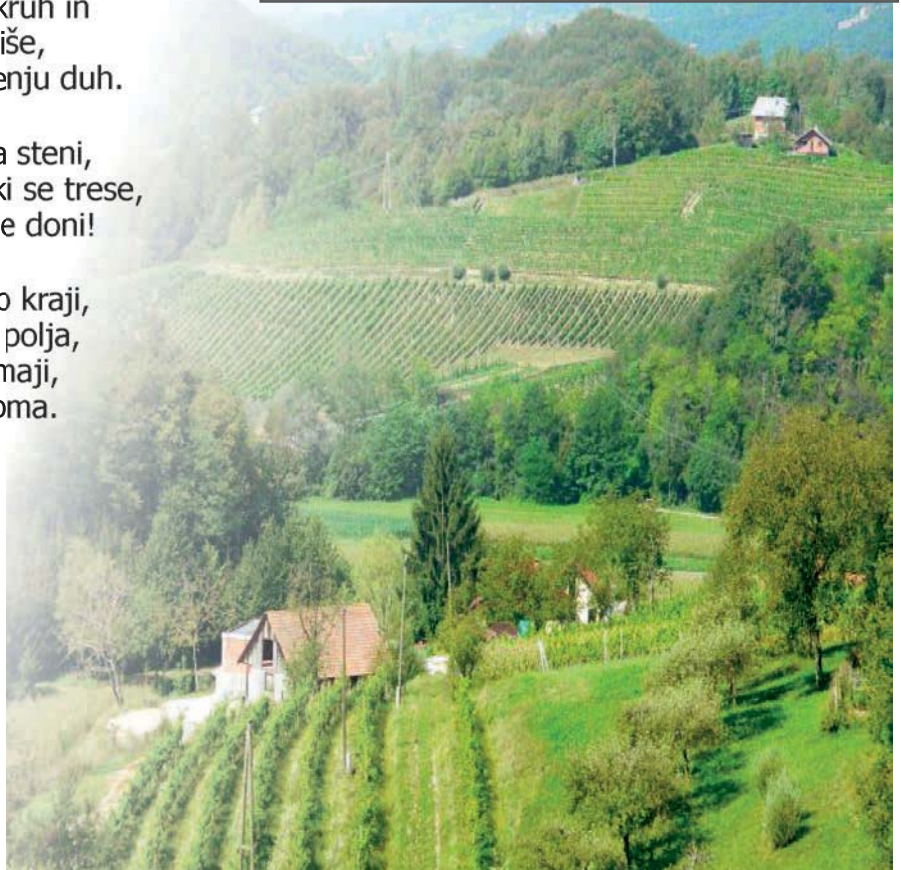
Tam gre življenje od leta do leta
vedno isti zaključeni krog,
dokler v grob ne pospremijo kmeta,
vaščani in zemljani in Bog.

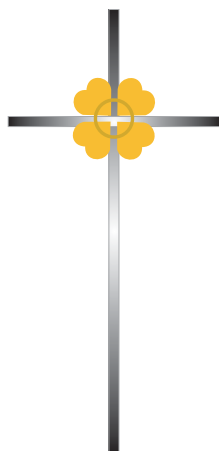
A smrt nič ne menja, ne zbríše.
Polje ostane in delo in kruh in
po starem beljene hiše,
in v hišah po starem življenju duh.

Iste prastare podobe na steni,
večno iste skrbi, življenje, ki se trese,
se peni in zvon, ki le tole doni!

Nekje na Dolenjskem so kraji,
hiša, vinograd, košček polja,
tam so meseci sami maji,
tam sem bil nekoč doma.

Za »Drobtinice« pripravil verze
pesnika Toneta Pavčka
stanovalec Doma sv. Martina,
Gunde Milan, rojen na Dolenjskem.

Od nas so se poslovile stanovalke:

V avgustu: Helena Likar

V septembru: Frančiška Šest

V oktobru: Frančiška Jensterle

Naj počivajo v miru.

Nekje pokopališče je na hribu,
brez križev, rož, grobovi sami
in prek razpadlega zidu,
rumena trta, ki išče luč z ugaslimi rokami.
Ležim v globini tiho, tiho.
V dolini mrzel je večer in pust.
Pri meni noč je in mi sveti.
Joj! Lep je molk s prstjo zasutih ust.

pesem Zasuta usta Franceta Balantiča
za časopis povedal g. Milan Gunde

Nekaj utrinkov

piknik s svojci 2011

obisk kmetije Pr" Tonejvc na Poljah

obisk kmetije
na Vogarju

obisk malega "kosmatinca"
v našem domu

obisk planine z Andrejo

praznovanje rojstnega dne

Uredniški odbor:

Alenka Zorč

Bernarda Markelj

Irena Ahčin

Jana Urbanc

Maja Grm

Monika Polanc

Saša Urh

Fotografije: arhiv Zavoda sv. Martina

Oblikovanje: Mojca Rožič

Zavod sv. Martina

Srednja vas v Bohinju 33 A,

4267 Srednja vas v Bohinju